

Ο Άγιος Μαρίνος

Ο μαρμαράς Μαρίνος ζούσε στη Δαλματία σε μια εποχή που ο χαρακτηρισμός «χριστιανός» ισοδυναμούσε με τη λέξη μελλοθάνατος. Οι άγριοι διωγμοί που ο αυτοκράτορας Διοκλητιανός εξαπέλυσε, τον ανάγκασαν να φύγει από την πατρίδα του. Κατέληξε στην περιοχή του Ρίμινι και διάλεξε ως ερημητήριό του μια σπηλιά στους πρόποδες του βουνού Τιτάνο. Είναι η σπηλιά Acquanina (Ακουαβίβα, «Νερό της Ζωής»), από τα σπλάχνα της οποίας αναβλύζουν τρεις πηγές μεταλλικών νερών. Ο Μαρίνος ξεκίνησε να διαδίδει τον χριστιανισμό στην περιοχή και να βαπτίζει τους νεοφώτιστους στις πηγές της σπηλιάς του.

Σε γειτονικό βραχώδη λόφο, υπήρχε εκείνο τον καιρό μια ρωμαϊκή έπαυλη. Στην ιδιοκτήτριά της ανήκε ολόκληρη η γύρω περιοχή. Η Ρωμαία άκουσε το κήρυγμα του Μαρίνου κι έσπευσε να βαπτιστεί. Όταν πέθανε, άφησε στον Μαρίνο κληρονομιά την έπαυλη και τα γύρω κτήματά της. Μετατράπηκαν σε χριστιανική κοινότητα. Όταν ήρθε η ώρα να πεθάνει, ο Μαρίνος άφησε κτίσμα και κτήματα στους συντρόφους και στους μαθητές του. Τον ίδιο, η δυτική Εκκλησία τον ανακήρυξε άγιο. Την κοινόκτητη περιοχή οι κάτοικοι της την είπαν Σαν Μαρίνο (Άγιο Μαρίνο). Ήταν το 301 μ.Χ.

Για να γλιτώσει από τις βαρβαρικές επιδρομές, η χριστιανική κοινότητα της σπηλιάς άρχισε να κτίζει αναχώματα κι αργότερα τείχη. Με τον καιρό, οργανώθηκε διοικητικά και κατάφερε να επιβιώσει απέναντι στις βλέψεις των γειτόνων της. Σε κείμενα του 10^{ου} αιώνα αναφέρεται ως «Δημοκρατία του Αγίου Μαρίνου». Τους επόμενους αιώνες, η έκτασή της μεγάλωσε με αγορές κτημάτων και ανταλλαγές. Από τον 15

αιώνα, εκτός από την πόλη του Αγίου Μαρίνου, άρχισαν να κτίζονται και νέοι οικισμοί. Στα 1501, ο Καίσαρ Βοργίας κατέκτησε το Ρίμινι και την γύρω περιοχή για λογαριασμό του πατέρα του, πάπα Αλέξανδρου. Οι κάτοικοι του Αγίου Μαρίνου προσποιήθηκαν υποταγή αλλά γρήγορα μπόρεσαν να απαλλαγούν από τον δυνάστη.

Ο επόμενος περίπου ενάμισι αιώνας κύλησε με προσπάθειες του πάπα να προσαρτήσει την περιοχή και των κατοίκων να διατηρήσουν την ανεξαρτησία τους. Τελικά, στα 1631, ο πάπας Ουρβανός Η΄ αναγνώρισε την Δημοκρατία του Αγίου Μαρίνου και την έθεσε κάτω από την προστασία των παπών. Προστασία η οποία στα 1739 μεταβλήθηκε σε κατάκτηση καθώς τα παπικά στρατεύματα του καρδινάλιου Αλμπόνι εισέβαλαν στη χώρα. Οι κάτοικοι προσέφυγαν στον ίδιο τον πάπα, Κλήμεντα ΙΒ΄, και του ζήτησαν να σεβαστεί τις συνθήκες. Στα 1740, ο Κλήμης απέσυρε τα στρατεύματα και ανακήρυξε τον Άγιο Μαρίνο ανεξάρτητη

δημοκρατία κάτω από την παπική προστασία.

Θεωρώντας το κρατίδιο πρότυπο δημοκρατίας, ο ακόμα στρατηγός της γαλλικής δημοκρατίας Ναπολέοντας Βοναπάρτης πρότεινε στο Μεγάλο Συμβούλιο να βοηθήσει στη διεύρυνση της έκτασής του (1796). Η επιβίωση του Αγίου Μαρίνου όμως βασιζόταν στην ουδετερότητά του. Το Συμβούλιο ευχαρίστησε και απέρριψε την πρόταση. Αυτή η απόφαση ήταν που μέτρησε σωστικά στα 1815, όταν οι νικητές του Βοναπάρτη διαμοίραζαν την Ευρώπη στο Συνέδριο της Βιέννης.

Η επόμενη απόφαση ήταν εξίσου σωστή: Υποχωρώντας μπροστά στην προσωρινή πίεση των Αυστριακών, ο επαναστάτης Τζιουζέπε Γκαριμπάλντι βρέθηκε στα 1849 στο βουνό Τιτάνο. Οι κάτοικοι του Αγίου Μαρίνου του πρόσφεραν καταφύγιο. Σύντομα, ο Γκαριμπάλντι και οι στρατιώτες του έφυγαν προς την Βενετία. Δώδεκα χρόνια αργότερα, ο βασιλιάς της πια ενωμένης Ιταλίας, Βίκτωρ Εμμανουήλ, υπέρ του οποίου ουσιαστικά πολέμωσε ο Γκαριμπάλντι, σεβάστηκε την ανεξαρτησία του κρατιδίου και υπέγραψε «συμφωνία καλής γειτονίας» μαζί του. Κι όταν, στα 1870, η Ρώμη παραδόθηκε από τον πάπα στους Ιταλούς, το κρατίδιο πέρασε στη «φιλική προστασία» της Ιταλίας (συμφωνία του 1872). Στα 1909, το δικαίωμα ψήφου επεκτάθηκε σε όλους τους άνδρες κατοίκους. Οι γυναίκες το απέκτησαν μόλις στα 1960.

Στη διάρκεια του Α' Παγκοσμίου πολέμου, ο Άγιος Μαρίνος τάχθηκε στο πλευρό της Αντάντ κι έστειλε στο μέτωπο 15 στρατιώτες! Στα 1923, ο ιταλικός φασισμός πέρασε και στο κρατίδιο. Οι φασίστες κατέλαβαν την εξουσία κι άρχισαν διώξεις εναντίον των αντιφασιστών. Η δήλωση ουδετερότητας, στον Β' Παγκόσμιο πόλεμο, αγνοήθηκε από τους εμπολέμους. Τον Ιούνιο του 1944, οι σύμμαχοι το βομβάρδισαν ανηλεώς καθώς οι Γερμανοί το κατέλαβαν δημιουργώντας την αμυντική γραμμή Ρίμινι - Πίζα. Απελευθερώθηκε λίγες ημέρες αργότερα, καθώς από τις 19 Σεπτεμβρίου ξεκίνησε η θυελλώδης επίθεση της 3^{ης} ελληνικής ταξιαρχίας που συμμετείχε στις συμμαχικές δυνάμεις. Με την ξιφολόγχη, οι Έλληνες πήραν το Ρίμινι στις 21 Σεπτεμβρίου του 1944 κι ανάγκασαν τους Γερμανούς να εγκαταλείψουν ολόκληρη την γύρω περιοχή και τον Άγιο Μαρίνο.

Η μεταπολεμική περίοδος ξεκίνησε με εκλογική νίκη (1945) του αριστερού συνασπισμού κομμουνιστών και σοσιαλιστών που διατηρήθηκε στην εξουσία ως το 1957. Στην περίοδο αυτή, εθνικοποιήθηκαν κάποιες επιχειρήσεις. Οι σχέσεις του Αγίου Μαρίνου με την Ιταλία πέρασαν περίοδο κρίσης στα 1957, όταν οι Ιταλοί εφάρμοσαν αποκλεισμό του κρατιδίου, στο οποίο ξέσπασε δεξιό πραξικόπημα. Σοσιαλιστές και κομμουνιστές απομακρύνθηκαν από την εξουσία.

Τις επόμενες εκλογές τις πήρε συνασπισμός με επικεφαλής τους χριστιανοδημοκράτες. Στα 1974, την πλειοψηφία στο Μεγάλο Συμβούλιο απέκτησε συνασπισμός χριστιανοδημοκρατών και σοσιαλιστών. Από τότε, τα πολιτικά ρεύματα που διαπερνούν την Ιταλία, επηρεάζουν και τη δημοκρατία του Αγίου Μαρίνου.

Βατικανό

Ο λόφος της φρίκης μετατράπηκε σε λόφο της ελπίδας. Ήταν γύρω στα 510 π.Χ., όταν το μαντείο έβγαλε χρησμό πως οι θεοί αποφάσισαν ότι οι Ετρούσκοι κατακτητές θα εκδιωχθούν από τη Ρώμη. Ο λόφος του μαντείου, το vaticinium (η λατινική λέξη vates σημαίνει μάντης), Βατικανό στα ιταλικά, βρίσκεται έξω από τα ιστορικά όρια των επτά λόφων της Ρώμης. Έναν καιρό, οι Ρωμαίοι άφηναν εκεί τους νεκρούς, χωρίς ιδιαίτερη φροντίδα για την υγιεινή του χώρου. Οι αναθυμιάσεις από τα πτώματα συνδυάζονταν με αρκετή δόση φαντασίας και καθιστούσαν τον χώρο αποκρουστικό.

Ο μισότρελος αυτοκράτορας Καλιγούλας βρήκε ιδανικό τον τόπο για να δημιουργήσει κήπους. Ο επίσης μισότρελος Νέρων έστειλε εκεί τους κατοίκους του κέντρου της Ρώμης, όταν έκαψε την πόλη. Ο ίδιος έκτισε στον λόφο του Βατικανού ένα ιπποδρόμιο, μέσα στο οποίο, κατά τις χριστιανικές παραδόσεις, στα χρόνια του μαρτύρησε ο απόστολος Πέτρος (67). Θάφτηκε εκεί κοντά. Στον τόπο αυτόν, επί επισκόπου Ρώμης Αγίου Ανάκλητου (100 – 112), δημιουργήθηκε ένα εκκλησάκι. Ο έκφυλος αυτοκράτορας Ηλιογάβαλος διάλεξε την περιοχή για να επιδοθεί στα ακατονόμαστα όργιά του. Απομάκρυνε τα νεκροταφεία, εξωράισε την τοποθεσία και άπλωσε ως εκεί την πόλη της Ρώμης. Με όλα αυτά, χρόνο με χρόνο, μισότρελοι και ακόλαστοι αυτοκράτορες δημιούργησαν στον λόφο του Βατικανού μια από τις ωραιότερες συνοικίες της πόλης. Οι πάπες θα αργούσαν να εγκατασταθούν εκεί. Για αιώνες, προτιμούσαν να ζουν στο Λατερανό.

Ο Πλαουτίνιος Λατεράνους ήταν ιδιοκτήτης μεγάλης περιοχής της Ρώμης. Στα 65 μ.Χ., τον εκτέλεσε ο Νέρων για προδοσία. Δυόμισι αιώνες αργότερα, η περιουσία του βρισκόταν στα χέρια της Φαύστας, γυναίκας του Μεγάλου Κωνσταντίνου. Στα 313, ακόμα μονάρχης στη μισή μόνο Ρωμαϊκή αυτοκρατορία, ο Κωνσταντίνος δέχτηκε εκεί τον πάπα Μελχιάδη (311 – 314). Μετά, στον τόπο έκτισε την πρώτη εκκλησία, την «μητέρα και κεφαλή όλων των

εκκλησιών της πόλης και του κόσμου», όπως αναγράφεται στην προμετωπίδα της. Είναι η εκκλησία του Σαν Τζιοβάνι ιν Λατεράνο (San Giovanni in Laterano). Έγινε ο καθεδρικός ναός της Ρώμης και η έδρα του πάπα ως επίσκοπου Ρώμης. Το εκεί ανάκτορο εξελίχθηκε σε επίσημη κατοικία του πάπα. Κατά τον θρύλο, το παραχώρησε ο Μέγας Κωνσταντίνος το 324, όταν πια ήταν ο μονάρχης ολόκληρης της Ρωμαϊκής αυτοκρατορίας.

Οι Βάνδαλοι έκαψαν την εκκλησία. Ξανακτίστηκε. Την γκρέμισε ένας σεισμός, τον 8^ο αιώνα. Και πάλι, ξανακτίστηκε. Σ' αυτή βαπτίστηκε ο Καρλομάγνος (774). Δυο πυρκαγιές την έκαψαν τον 14^ο

αιώνα. Ξανακτίστηκε γι' άλλη μια φορά. Μετά το «μεγάλο σχίσμα» (1378 - 1414), η εκκλησία παρέμεινε καθεδρικός ναός της Ρώμης (και σήμερα είναι) και σ' αυτήν ως τον 19^ο

αιώνα εκλέγονταν οι πάπες αλλά η επίσημη κατοικία τους μεταφέρθηκε στα ανάκτορα που βρίσκονται στο Βατικανό. Το εσωτερικό της εκκλησίας διαμορφώθηκε από την αρχή ανάμεσα στα 1646 και 1650 από τον αρχιτέκτονα Φρανσέσκο Μπορομίνι (πάνω όμως στα αρχικά πρότυπα). Η πρόσοψη ολοκληρώθηκε στα 1735 από τον Αλεσάντρο Γκαλιλέι.

Από τα χρόνια του πάπα Σύμμαχου (498 – 514), μια απλή κατοικία είχε κτιστεί κοντά στο εκκλησάκι της τοποθεσίας όπου μαρτύρησε ο Άγιος Πέτρος, στον λόφο του Βατικανού. Σ' αυτήν έμεινε ο Καρλομάγνος, όσο να στεφθεί αυτοκράτορας (Χριστούγεννα του 800). Από τον 12^ο αιώνα, οι πάπες άρχισαν να ενδιαφέρονται για την αναστύλωση και την επέκταση του κτίσματος. Στα 1377, ήταν ήδη διαμορφωμένο μέγαρο και σ' αυτό μεταφέρθηκε η έδρα των παπών, με την επιστροφή τους από την Αβινιόν. Το 1450, ο πάπας Νικόλαος Ε' ξεκίνησε να κτίζει εκεί μεγαλοπρεπή ανάκτορα. Πλάι στα ανάκτορα, ο πάπας Σίξτος Δ' έκτισε ένα παρεκκλήσι (1473), το Παρεκκλήσι του Σίξτου, Καπέλα Σιξτίνα, όπως ονομάστηκε. Ο πάπας Ιούλιος Β' (1503 – 1513) δεν μπορούσε να αρκεστεί σ' αυτό. Από το 1506, στη θέση όπου βρισκόταν άλλοτε το εκκλησάκι, ξεκίνησε να κτίζεται η μεγαλοπρεπής βασιλική του Αγίου Πέτρου. Ολοκληρώθηκε το 1625, στα χρόνια του πάπα Ουρβανού Η' (1623 – 1644). Η μετακόμιση των παπών, από το Λατερανό, στο Βατικανό, είχε ολοκληρωθεί. Και είχε παγιωθεί η θέση τους ως αρχηγών της Εκκλησίας.

Κατά το Ευαγγέλιο, ο Χριστός τοποθέτησε επικεφαλής των αποστόλων τον Σίμωνα Πέτρο, «την πέτρα» επί της οποίας έμελλε να «οικοδομηθεί η Εκκλησία». Του δόθηκαν τα κλειδιά του Παραδείσου και ταυτόχρονα το δικαίωμα της τιμωρίας ή άφεσης αμαρτιών. Κατά τον θρύλο, η εξουσία αυτή του Πέτρου μέλλει να κρατήσει ως την συντέλεια του κόσμου και μεταβιβάζεται στους διαδόχους του. Η καθολική εκκλησία θεωρεί τον απόστολο Πέτρο πρώτο επίσκοπο της Ρώμης (33 – 67). Άρα, διάδοχοί του είναι οι μετά από αυτόν πάπες, οπότε ο πάπας είναι ο κάθε φορά αρχηγός της χριστιανικής εκκλησίας. Ο θρύλος απέκτησε νομική θρησκευτική ισχύ ύστερα από απόφαση της συνόδου του 1049 που ονόμασε τον

πάπα «αποστολικό αρχηγό της παγκόσμιας Εκκλησίας».

Το κράτος και το αλάθητο

Με όλα αυτά, ο πάπας έχει τριπλή ιδιότητα: Αρχηγός της (καθολικής) Εκκλησίας, επίσκοπος Ρώμης και αρχηγός του κοσμικού κράτους του. Το οποίο κράτος αρχικά ήταν ένα από τα πολλά που μοιράζονταν τα εδάφη της Ιταλίας. Η πρώτη πάλη αφορούσε την επικράτηση του επίσκοπου Ρώμης στη Ρώμη. Οι πάπες χρειάστηκαν καιρό για να επιβληθούν είτε απέναντι της δημοκρατίας της Ρώμης είτε απέναντι του όποιου δούκα την κατείχε είτε απέναντι του όποιου διοικητή που εκπροσωπούσε τον αυτοκράτορα (του Βυζαντίου αρχικά, της Γερμανίας έπειτα). Το επόμενο δύσκολο βήμα ήταν να επιβληθούν στους γείτονες.

Το παπικό κράτος αυξομειώνει τα όριά του ανάλογα με την πολιτική ισχύ του τρέχοντα πάπα και με τη δύναμη των όπλων που του προσφέρονταν από τους διάφορους μονάρχες, οι οποίοι επιζητούσαν να στεφθούν αυτοκράτορες ή βασιλιάδες. Η ιστορία του παπικού κράτους είναι άρρηκτα δεμένη με την γενικότερη ιστορία της Ιταλίας. Στα 1860, αυτό και η Βενετία ήταν οι μόνες περιοχές που δεν είχαν ενταχθεί στο ενιαίο Βασίλειο της Ιταλίας. Και οι δύο περιοχές, με την βοήθεια των γαλλικών όπλων. Η Βενετία προσχώρησε στα 1866 έπειτα από δημοψήφισμα που οι Γάλλοι επέτρεψαν. Το παπικό κράτος της Ρώμης διοικούσε τότε ο Πίος Θ'. Ήταν πάπας από το 1846 κι αντιλαμβανόταν ότι η ώρα της κρίσης πλησίαζε. Θέλησε να εκμεταλλευτεί μια χρονική συγκυρία. Το επόμενο έτος (1867) συμπληρώνονταν στρογγυλά 1800 χρόνια από την σταύρωση του αποστόλου Πέτρου (Centenarium Petri). Μια σύνοδος «

για την σωτηρία της Εκκλησίας και της κοινωνίας από τους κινδύνους που τις απειλούν και για την καταπολέμηση κάθε πλάνης και κάθε ασεβή εχθρού της πίστης και της αποστολικής έδρας

» θα ήταν ό,τι έπρεπε. Στο Βατικανό, εκεί όπου ο απόστολος μαρτύρησε. Ήταν η πρώτη επίσημη αναφορά στο Βατικανό αντί στη Ρώμη, παρ' όλο που, ως τότε, είχαν προηγηθεί 19 σύνοδοι της καθολικής εκκλησίας (σε άλλα μέρη).

Πολλοί ιεράρχες κατάλαβαν ότι το ζουμί βρισκόταν στις τελευταίες λέξεις περί «*εχθρού της αποστολικής έδρας*

» ως έδαφος. Και μόνος τέτοιος εχθρός ήταν εκείνη τη στιγμή ο βασιλιάς της ενιαίας

Ιταλίας, Βίκτωρ Εμμανουήλ. Ο οποίος, την κρίσιμη χρονιά (1867), κατέλαβε όλα τα παπικά εδάφη εκτός από την ίδια τη Ρώμη.

Παρά τις αντιδράσεις, η σύνοδος ξεκίνησε στην εκκλησία του Αγίου Πέτρου, στις 8 Δεκεμβρίου 1869. Από τους 1044 προσκληθέντες επισκόπους, μόνο επτακόσιοι πήγαν. Στο επίμαχο σημείο, «ναι» ψήφισαν οι 547. Έτσι, με το 52,4% των επισκόπων της καθολικής εκκλησίας να το εγκρίνουν, ο πάπας απέκτησε το «εκ θεού αποκαλυφθέν δόγμα» (*divinitus revelatum dogma*) ότι είναι αλάθητος!

Το αλάθητο του πάπα ψηφίστηκε στις 18 Ιουλίου 1870 και προκάλεσε σεισμό στον χώρο της καθολικής εκκλησίας. Ούτε το παπικό κράτος έσωσε ούτε την εξουσία του πάπα. Η «Α' Σύνοδος του Βατικανού» συνεχιζόταν, όταν οι Γάλλοι προστάτες αποσύρθηκαν εσπευσμένα καθώς η Γαλλία αντιμετώπιζε την εισβολή των Γερμανών του Βίσμαρκ. Ο ιταλικός στρατός, με αρχηγό τον Γκαριμπάλντι, βομβάρδισε την Ρώμη. Ένα ρήγμα στην «Πόρτα Πία» επέτρεψε την έφοδο. Η Ρώμη έπεσε στις 20 Σεπτεμβρίου 1870.

Η κοσμική εξουσία του πάπα καταργήθηκε. Η πόλη έγινε πρωτεύουσα της Ιταλίας. Ο πάπας Πίος Θ' εξέδωσε βούλα ότι η σύνοδος έληξε (20 Οκτωβρίου) και αποσύρθηκε στα πολυτελή ανάκτορα του Βατικανού, δηλώνοντας ότι είναι φυλακισμένος. Πέθανε στις 7 Φεβρουαρίου 1878, έχοντας διανύσει θητεία 31 χρόνων και 236 ημερών που παραμένει η μεγαλύτερη στην ιστορία (είχε γεννηθεί το 1792). Οι τρεις επόμενοι πάπες (Λέων ΙΓ', Πίος Ι' και Βενέδικτος ΙΕ') συνέχισαν να ζουν αποκομμένοι στο Βατικανό και να θεωρούν τους εαυτούς τους φυλακισμένους.

Ο τέταρτος στη σειρά, Πίος ΙΑ', εκλέχτηκε πάπας το 1922, χρονιά που ο Μουσολίνι επέβαλε το φασιστικό καθεστώς στην Ιταλία. Βρέθηκαν κοινά σημεία επαφής και ξεκίνησαν ανάμεσά τους διαπραγματεύσεις. Στις 11 Φεβρουαρίου 1929, ο πάπας Πίος ΙΑ' βγήκε από το ανάκτορο του Βατικανού και πήγε στο άλλο, στο Λοτερανό. Εκεί υπογράφηκε η «Συνθήκη του Λοτερανού», ανάμεσα στο ιταλικό κράτος και στην Αγία Έδρα. Με αυτήν, δημιουργήθηκε το «Ελεύθερο κράτος της πόλης του Βατικανού»: 0,44 του τετραγωνικού χλμ. συν οι «εκτός ορίων» εκκλησίες Σάντα Μαρία Ματζόρε, Άγιος Παύλος και Άγιος Ιωάννης (Σαν Τζιοβάνι) του Λατερανού, τα ανάκτορα της καγκελαρίας και του καστελγκαντόλφο και άλλα δευτερεύοντα κτίρια.

Πορεία προς τον 21^ο αιώνα:

Μερικά από τα κύρια γεγονότα που σημάδεψαν την ιστορία του κράτους του Βατικανού, είναι τα εξής:

2/3/1939: Ο καρδινάλιος Ευγένιος Πατσέλι εκλέγεται πάπας με το όνομα Πίος ΙΒ΄. Γεννήθηκε το 1876 (επίσης 2 Μαρτίου). Πέθανε το 1958. Αποκλήθηκε πάπας της Ειρήνης.

10/9/1943: Μετά την παράδοση των Ιταλών, γερμανικά στρατεύματα μπαίνουν στην Ρώμη και αναλαμβάνουν την «προστασία της πόλης του Βατικανού».

2/6/1944: Οι σύμμαχοι κυριεύουν την Ρώμη και διώχνουν τους Γερμανούς από το Βατικανό.

28/10/1958: Εκλέγεται πάπας με το όνομα Ιωάννης ΙΓ΄, ο Καρδινάλιος Άντζελο Τζιουζέπε Ρονκάλι, καρδινάλιος Βενετίας.

30/6/1963: Ενθρονίζεται ως πάπας Παύλος Στ΄, ο Καρδινάλιος Τζιοβάνι Μπατίστα Μοντινι.

4/1/1964: Πρώτη επίσκεψη πάπα (Παύλος Στ΄) στον τάφο του Χριστού, στα Ιεροσόλυμα.

7/12/1965: Ο Οικουμενικός πατριάρχης Αθηναγόρας, ακυρώνει τον αφορισμό που είχε επιβληθεί στην Εκκλησία της Ρώμης το 1054.

30/1/1967: Ο Πάπας Παύλος Στ΄ συναντά τον πρόεδρο της Σοβιετικής Ένωσης, Νικολάι Ποντγκόρνι, τον πρώτο Σοβιετικό ηγέτη που επισκέφθηκε το Βατικανό.

25/7/1967: Ο πάπας Παύλος Στ' επισκέπτεται τον πατριάρχη Αθηναγόρα στην Κωνσταντινούπολη. Είναι η πρώτη επίσκεψη πάπα στο ορθόδοξο πατριαρχείο, μετά το σχίσμα του 1054.

14/8/1970: Η Γιουγκοσλαβία και το Βατικανό ανακοινώνουν την επανάληψη των διπλωματικών τους σχέσεων, μετά από 18χρονη διακοπή.

26/8/1978: Εκλέγεται με το όνομα Πάπας Ιωάννης Παύλος Α', ο Καρδινάλιος Αλμπίνο Λουτσιάνι της Βενετίας. Υπηρέτησε μόνο 33 μέρες και πέθανε εξαιτίας καρδιακής προσβολής που υπέστη στις 28 Σεπτεμβρίου.

16/10/1978: Εκλέγεται πάπας με την ονομασία Ιωάννης Παύλος Β', ο Πολωνός Καρδινάλιος Κάρολ Γουοτζίλα. Είναι ο πρώτος μη Ιταλός πάπας τα τελευταία 456 χρόνια.

2/6/1979: Ο Πολωνός πάπας Ιωάννης Παύλος Β' επισκέπτεται την πατρίδα του. Είναι η πρώτη επίσκεψη ποντίφικα σε χώρα του ανατολικού συνασπισμού.

13/5/1981: Ο πάπας Ιωάννης Παύλος Β' πυροβολείται στην πλατεία του Αγίου Πέτρου από έναν Τούρκο «Γκρίζο Λύκο», τον Μεχμέτ Αλί Αγκτσά.

22/7/1981: Καταδικάζεται σε ισόβια ο Μεχμέτ Αλί Αγκτσά για την απόπειρα δολοφονίας του πάπα Ιωάννη Παύλου Β'.

28/5/1982: Ο Ιωάννης Παύλος Β' γίνεται ο πρώτος πάπας που επισκέπτεται την Βρετανία μετά το σχίσμα του 1531, που οδήγησε στην ίδρυση της Αγγλικανικής Εκκλησίας.

31/10/1992: Ο πάπας Ιωάννης Παύλος Β' ζητεί δημόσια συγνώμη για την καταδίκη του Γαλιλαίου από την Ιερά Εξέταση, 350 χρόνια μετά τον θάνατο του πρωτοπόρου επιστήμονα.

Ήταν η πρώτη φορά στην ιστορία του Βατικανού, που πάπας αναγνώριζε ότι και το «αλάθητο» δεν είναι αιώνιο. Όμως, με τη δήλωση αυτή, και η καθολική εκκλησία προσχώρησε στη θέση ότι όντως «η Γη γυρίζει».

15/6/1994: Το Ισραήλ και το Βατικανό συσφίγγουν τους διπλωματικούς τους δεσμούς, σφραγίζοντας μια ιστορική συμφωνία για αμοιβαία αναγνώριση και συμφιλίωση μετά από αιώνες πίκρας μεταξύ Ρωμαιοκαθολικών και Εβραίων.

19/11/1996: Στο Βατικανό, πραγματοποιείται η ιστορική πρώτη συνάντηση ανάμεσα στον πάπα και τον βετεράνο επαναστάτη ηγέτη της Κούβας, Φιντέλ Κάστρο.

21/1/1998: Ο πάπας Ιωάννης Παύλος Β' επισκέπτεται επίσημα την Κούβα του Φιντέλ Κάστρο σε ανταπόδοση της επίσκεψης του Φιντέλ Κάστρο στο Βατικανό.

12/3/2000: Ο πάπας Ιωάννης Παύλος Β' ζητεί δημόσια συγνώμη από όσους στο παρελθόν υπέστησαν διώξεις στο όνομα του χριστιανισμού.

24/1/2001: Ο πρόεδρος της Ελληνικής Δημοκρατίας Κωνσταντίνος Στεφανόπουλος επισκέπτεται επίσημα το Βατικανό και γίνεται δεκτός από τον πάπα Ιωάννη Παύλο Β'.

4/5/2001: Ο πάπας Ιωάννης Παύλος Β' επισκέπτεται επίσημα την Αθήνα. Είναι ο πρώτος επικεφαλής της Ρωμαιοκαθολικής Εκκλησίας που πραγματοποιεί επίσκεψη στην Ελλάδα. Με την ευκαιρία, ζητεί συχώρηση από τον Θεό, για όσα κακά έπραξαν οι καθολικοί σε βάρος των ορθοδόξων χριστιανών.

19/4/2005: Ο καρδινάλιος Γιόζεφ Άλντοϊς Ράντσινγκερ εκλέγεται πάπας με το όνομα Βενέδικτος ΙΣΤ'. Παρατήθηκε στις 10 Φεβρουαρίου 2013(ο πρώτος μετά το 1415). Τον διαδέχθηκε ο Αργεντινός καρδινάλιος Χόρχε Μάριο Μπεργκόλιο με το όνομα Φραγκίσκος Α'.

Γιβραλτάρ

Ο δέκατος άθλος που ο Ευρυσθέας ανέθεσε στον Ηρακλή να πραγματοποιήσει, ήταν να του φέρει τα βόδια του τρικέφαλου Γηρυόνη, που κατοικούσε στο νησί Ερύθεια, πέρα από τον ωκεανό. Τα κατάφερε να φτάσει ως εκεί με τη βοήθεια του Ήλιου, αφού πρώτα έστησε στα στενά που ενώνουν την Μεσόγειο θάλασσα με τον Ατλαντικό ωκεανό τις δυο κολόνες που ονομάστηκαν Ηράκλειες Στήλες. Σκότωσε τον τρικέφαλο και τους τερατώδεις βοηθούς του κι ύστερα από πολλές περιπέτειες γύρισε στις Μυκήνες.

Η περιοχή γύρω από την Ηράκλεια Στήλη που υψώθηκε στην Αφρική, ονομάστηκε Αλύβη. Εκείνη, γύρω από τη στήλη που υψώθηκε στην ευρωπαϊκή πλευρά, την είπαν Κάλπη. Στα χρόνια των Ρωμαίων, ανθούσε εκεί η αποικία Ιουλία Κάλπη.

Από την αφρικανική Αλύβη ως την ευρωπαϊκή Κάλπη, η απόσταση είναι 14,6 χλμ. Οι 7.000 Μαυριτανοί τα διέπλευσαν εύκολα, στα 711, όταν εισέβαλαν στην Ιβηρική χερσόνησο. Είχαν αρχηγό τους τον Βερβερίνο Ντζέμπελ αλ Ταρίκ Γιβραλτάρ. Από τότε, η ευρωπαϊκή ακτή των στενών, η Κάλπη, μετονομάστηκε σε Γιβραλτάρ (και Τζέβελ αλ Ταρίκ, βουνό του Ταρίκ). Οι Άραβες το οχύρωσαν και το μετέτρεψαν σε προγεφύρωμά τους στην Ευρώπη. Το πήραν οι Ισπανοί στα 1309 και το έχασαν στα 1333.

Όταν, πάνω από επτά αιώνες αργότερα, οι Άραβες υποχρεώθηκαν να αποχωρήσουν από την Ιβηρική, το Γιβραλτάρ ήταν το τελευταίο οχυρό που, μετά από αιματηρές μάχες, αναγκάστηκαν να εγκαταλείψουν. Ήταν το 1462, επτά χρόνια πριν από τον γάμο της Ισαβέλλας της Καστίλης με τον Φερδινάνδο της Αραγονίας που επανένωσε την Ισπανία.

Στα 1607, όταν μαίνονταν οι συγκρούσεις για την απαλλαγή των Κάτω Χωρών (Βελγίου και Ολλανδίας) από τον ισπανικό ζυγό, ο Ολλανδός ναύαρχος Χέμσκερκ κατέστρεψε τον ισπανικό στόλο στο λιμάνι του Γιβραλτάρ. Όμως, εκείνοι που πρώτοι είδαν την σπουδαιότητα της θέσης του Γιβραλτάρ στο στόμιο της Μεσογείου ήταν οι Άγγλοι. Το εποφθαλμιούσαν από τα μέσα του 17^{ου} αιώνα, όταν την Βρετανία κυβερνούσαν οι κοινοβουλευτικοί του Κρόμβελ. Στις 24 Ιουλίου του 1704, στη διάρκεια του πολέμου για την ισπανική διαδοχή, το κατέλαβε ο Άγγλος ναύαρχος σερ Τζον Ρουκ. Νικημένοι στον μακρόχρονο πόλεμο, οι Ισπανοί αναγνώρισαν με τη συνθήκη της Ουτρέχτης (1713) ότι η περιοχή είναι αγγλική κτήση. Για τους Άγγλους, έγινε ορμητήριο προς την Μέση Ανατολή

και την Αφρική.

Οι προσπάθειες των Ισπανών να ανακαταλάβουν την περιοχή υπήρξαν επίπονες αλλά και αποτυχημένες. Μια από αυτές, εξελίχθηκε σε πολιορκία που κράτησε τέσσερα χρόνια (1779 – 1783). Οι Αγγλοι κράτησαν τον βράχο με νύχια και με δόντια. Τους έγινε πολύτιμος αφότου το 1869 άρχισε να λειτουργεί η διώρυγα του Σουέζ. Μια συμφωνία που υπέγραψαν με τη Γαλλία και την Ισπανία (6 Μαΐου 1907), ανανέωσε το υπάρχον καθεστώς της περιοχής.

Οι έντονες διπλωματικές προσπάθειες της Ισπανίας να ανακτήσει το Γιβραλτάρ ανανεώθηκαν μετά τη λήξη του Β' Παγκοσμίου πολέμου αλλά δεν καρποφόρησαν. Οι Βρετανοί προχώρησαν σε δημοψήφισμα (10 Σεπτεμβρίου 1967) που πραγματοποιήθηκε κάτω από συνθήκες αφόρητης πίεσης και, φυσικά, έδωσε την πλειοψηφία στην άποψη να διατηρηθεί η υπάρχουσα κατάσταση στην περιοχή. Μόλις τρεις μήνες αργότερα (19 Δεκεμβρίου 1967), ο ΟΗΕ απέρριψε το αποτέλεσμα του δημοψηφίσματος και συνέστησε συνέχιση των διαπραγματεύσεων. Οι Βρετανοί προχώρησαν στη δημιουργία νέου συντάγματος που ενίσχυε την εκεί θέση τους. Οι εκλογές που πραγματοποιήθηκαν στις 30 Ιουλίου 1969, ανέδειξαν κυβέρνηση συνασπισμού του κόμματος της Ενότητας (φιλοβρετανικού) και ανεξαρτήτων. Η Ισπανία προχώρησε σε αποκλεισμό του Γιβραλτάρ απαγορεύοντας στους Ισπανούς εργάτες να μεταβαίνουν στον βράχο.

Τα σύνορα ξανάνοιξαν στις 10 Απριλίου του 1980 με συμφωνία που υπέγραψαν ο Αντόλφο Σουάρεθ του Συνασπισμού των Κεντρών της Ισπανίας και η Μάργκαρετ Θάτσερ των Συντηρητικών της Αγγλίας.

Την ακανθώδη πορεία του Γιβραλτάρ προς τον 21^ο αιώνα ανέλαβαν να οδηγήσουν ο από τον Απρίλιο του 2000 διορισμένος κυβερνήτης, Ντέιβιντ Ντιούρι, και ο Πέτερ Καρουάνα που έγινε πρωθυπουργός στις 17 Μαΐου του 1996.

Ανδόρα

Το (συν)πριγκιπάτο της Ανδόρας είναι το τελευταίο φεουδαρχικό κατάλοιπο της Ευρώπης: Οι ορεινές κοιλάδες του ποταμού Βαλίρα. Οι ορεσίβιοι κάτοικοι ζουν από τον τουρισμό (πάνω από ένα εκατομμύριο ξένοι τουρίστες τον χρόνο), την οικόσιτη κτηνοτροφία, την καλλιέργεια σιτηρών, αμπελιών και καπνού καθώς και (ελάχιστα) την υλοτομία (άλλοτε μοναδική ασχολία τους).

Η πρώτη αναφορά της περιοχής περιέχεται σε κείμενα του 805. Γιος του Καρλομάγνου, ο αυτοκράτορας της Δύσης, Λουδοβίκος Α' ο Ευσεβής (814 - 840), παραχώρησε στους εκεί κατοίκους ένα είδος αυτονομίας (815). Το νομικό καθεστώς της αυτονομίας αυτής ήταν τόσο δυσδιάκριτο ώστε οι γείτονες φεουδάρχες διεκδίκησαν την περιοχή.

Διεκδικητές ήταν οι πρίγκιπες επίσκοποι της Ουρχέλ και οι υποκόμητες του Καστελμπόν (και οι δυο στην Ισπανία). Τα δικαιώματα των Καστελμπόν πέρασαν στους κόμητες του Φουά. Η αντιδικία Ουρχέλ και Φουά έληξε στις 8 Σεπτεμβρίου 1278. Την ημέρα εκείνη, ο κόμης και ο επίσκοπος συμφώνησαν ότι τους ήταν πιο βολικό να γίνουν και οι δυο επικυρίαρχοι της Ανδόρας. Η ημέρα εκείνη έγινε η εθνική εορτή των κατοίκων του φέουδου.

Τα δικαιώματα των Φουά πέρασαν στον Βουρβόνο βασιλιά της Ναβάρρας που, από το 1284, ενώθηκε με την Γαλλία. Στα 1589, ο Ερρίκος της Ναβάρρας έγινε πρώτος Βουρβόνος, βασιλιάς Ερρίκος Δ' της Γαλλίας. Αυτόματα, τα μισά δικαιώματα επί της Ανδόρας πέρασαν στο γαλλικό στέμμα με τα άλλα μισά να ανήκουν στον πρίγκιπα επίσκοπο της Ουρχέλ.

Στα 1806, ο πια αυτοκράτορας της Γαλλίας, Ναπολέοντας Βοναπάρτης, εξέδωσε διάταγμα με το οποίο καθορίζονταν οι σχέσεις ανάμεσα στη Γαλλία και την Ανδόρα. Στα 1866, θεσπίστηκε ένα είδος συντάγματος με την καθιέρωση της εκλογής εκπροσώπων της αριστοκρατίας: Η περιοχή διαιρέθηκε σε έξι ενορίες (σήμερα είναι επτά). Οι αρχηγοί των οικογενειών σε κάθε ενορία εξέλεγαν δύο άρχοντες και δώδεκα συμβούλους για να την διοικούν. Εξέλεγαν κι από τέσσερις αντιπροσώπους στο Εθνικό Συμβούλιο των Κοιλάδων. Αναφέρονταν στους αρμοστές των επικυρίαρχων: Έναν κρατικό υπάλληλο της Γαλλίας κι ένα Ισπανό πολίτη. Από την επόμενη χρονιά (1867), ο επίσκοπος της Ουρχέλ ανέλαβε την θρησκευτική καθοδήγηση του ποιμνίου του στην Ανδόρα (συνεχίζοντας να εισπράττει σε χρήμα ή είδος το αντίτιμο της επικυριαρχίας), ενώ την πολιτική και οικονομική καθοδήγηση ανέλαβαν οι Γάλλοι.

Στα τέλη του 20ού αιώνα, όλα αυτά έμοιαζαν παλιομοδίτικα και ξεπερασμένα. Το σύνταγμα του 1993, προσπάθησε να τα συμβιβάσει αλλά και να καθιερώσει καθολική ψηφοφορία

χωρίς να καταργήσει την συγκυριαρχία. Έμειναν οι πρίγκιπες επικυρίαρχοι (με περιορισμό της είσπραξης του επικυριαρχικού φόρου σε συμβολικό επίπεδο). Επειδή όμως στη Γαλλία, από πάνω από αιώνα, δεν υπάρχει βασιλιάς, (συν)πρίγκιπας της Ανδόρας είναι ο κάθε φορά πρόεδρος της Δημοκρατίας. Από τις 6 Μαΐου 2012, ο Φρανσουά Ολάντ είναι πρόεδρος της Γαλλίας και πρίγκιπας της Ανδόρας. (Συν)πρίγκιπας είναι η Αυτού Μεγαλειότης (Mgr) ο τρέχων επίσκοπος της Ουρχέλ.

Μονακό

Ο δέκατος άθλος που ο Ηρακλής διατάχθηκε από τον Ευρυσθέα να κατορθώσει, ήταν να του πάει τα βόδια του τρικέφαλου Γηρυόνη, ο οποίος κατοικούσε στο νησί Ερύθεια, πέρα από τον ωκεανό. Στον πηγαισμό του, στάθηκε σε μια βραχώδη ακτή να ξεκουραστεί. Οι κάτοικοι της περιοχής, από παλιά υπερηφανεύονταν ότι ο ήρωας φιλοξενήθηκε εκεί. Ο Διονύσιος ο Αλικαρνασσεύας και ο Διόδωρος ο Σικελιώτης αναφέρουν ότι, πάνω στον βράχο, κτίστηκε ναός αφιερωμένος στον Ηρακλή.

Προστάτης της Τύρου, στην ανατολική ακτή της Μεσογείου, ήταν ο «Ηρακλής Μόνοικος», όπως τον έλεγαν οι Φοίνικες για να υποδηλώσουν ότι δεν σχετιζόταν με την λατρεία της δικής τους Αστάρτης. Όταν πέρασαν από τον βράχο, είπαν τον ναό: «του Μόνοικου Ηρακλή» και την περιοχή «Λιμάνι του Ηρακλή Μόνοικου» (Herculis Monoeci portus). Έφτασε να ονομαστεί Μονακό.

Σύμφωνα με άλλες εκδοχές, οι Έλληνες άποικοι της Μασσαλίας είδαν στον βράχο την ιδανική τοποθεσία για να υψώσουν ένα φρούριο, ανάχωμα στις επιθέσεις των Λιγυρίων. Μετέτρεψαν τον ναό σε κάστρο. Ήταν το μοναδικό κτίσμα πάνω στον βράχο, ο Μόνος Οίκος. Έγινε Μονακό.

Στην Αινειάδα του, ο Βιργίλιος αναφέρει το φρούριο ως Monoeci Arx. Οι συγγραφείς Αντωνίνος, Στράβων, Πλίνιος και Τάκιτος χρησιμοποιούν και τα δύο ονόματα:

Herculis Monoeci portus και Monoeci Arch.

Από αυτό εξόρμησε ο Ιούλιος Καίσαρ για να πολεμήσει εναντίον των εχθρικών στρατευμάτων του Πομπήιου. Ήταν ήδη σημαντική πόλη με αυξημένο πληθυσμό, κέντρο διαμετακομιστικού εμπορίου που απέκτησε ακόμα μεγαλύτερη σπουδαιότητα όταν από εκεί πέρασε η ρωμαϊκή «Αυρηλιανή Οδός».

Βρίσκεται όμως πάνω στον δρόμο που ακολουθούσαν οι βάρβαροι όταν ξεκίνησαν τις άγριες επιδρομές στην Ιταλία. Οι κάτοικοι της περιοχής υπέφεραν τα πάνδεινα από τις αρχές του 5^{ου} μ.Χ. αιώνα ως τα μέσα του 7^{ου}. Στα 640, ο τόπος ανήκε στο βασίλειο των Λογγοβάρδων κι έπειτα της Αρελάτης (σημερινή Αρλ, παλιά αποικία που ίδρυσαν Φωκείς, έδρα του Μεγάλου Κωνσταντίνου όσο διοικούσε το Δυτικό Ρωμαϊκό κράτος).

Οι Γκριμάλντι στο Μονακό

Τον 10^ο αιώνα, ολόκληρη η ακτή της Μεσογείου ανάμεσα στη Γαλλία και την Ιταλία ανήκε στους Σαρακηνούς. Εναντίον τους πολέμουσε προσπαθώντας να τους διώξει, ο Γουλιέλμος, υποκόμης της Μασσαλίας, κόμης της Αρελάτης και άρχοντας της Προβηγκίας (όλες στη Νότια Γαλλία). Στο πλάι του, πολέμουσε ο Γενοβέζος Γιβελίνος Γκριμάλντι, απόγονος του επίσης με βαρύγδουπους τίτλους Πιπίνου ντ' Εριστάλ, δούκα της Αυστρασίας (στη σημερινή Γαλλία) και της Βραβάντης (στο σημερινό Βέλγιο). Ένα από τα κομμάτια εδάφους που ελευθερώθηκαν, ο Γουλιέλμος το χάρισε στον Γκριμάλντι. Ήταν το Μονακό. Και ήταν «το 920 ή 962 ή 968».

Από τα τέλη του αιώνα και για πάνω από 150 χρόνια, τα ίχνη των Γκριμάλντι χάθηκαν. Όμως, ο αβέβαιης συνέχειας Γιβελίνος της επίσης αβέβαιης χρονολογίας θεωρείται ο «ιδρυτής της δυναστείας των Γκριμάλντι» που συνέχιζε στην αρχή του 21^{ου} αιώνα να κυβερνά την περιοχή.

Στα 1162, το φρούριο είχε κατεδαφιστεί και οι Γκριμάλντι ζούσαν στην εξορία. Στα 1174, ο

αυτοκράτορας της Γερμανίας, Φρειδερίκος Α΄ Μπαρμπαρόσα, χάρισε το Μονακό στη Γένοβα. Η δωρεά ανανεώθηκε από τον αυτοκράτορα Ερρίκο Δ΄ (1191). Οι έτσι κι αλλιώς Γενουάτες Γκριμάλντι εποφθαλμιούσαν τον τόπο.

Ο Γκριμάλντι Δ΄ ήταν ναύαρχος στην Ε΄ Σταυροφορία, μετείχε στην κατάληψη της αιγυπτιακής Δαμιέττης και πέθανε στη διάρκεια της εκστρατείας. Ο Μανφράνκο Γκριμάλντι ανήκε στους Γουέλφους (οπαδούς της παπικής παντοκρατορίας) και είχε γίνει ο φόβος και ο τρόμος των Γιβελίνων (οπαδών της αυτοκρατορικής επιβολής στην Ιταλία). Ο αυτοκράτορας Φρειδερίκος Β΄ τον βρήκε μπροστά του, όταν προσπαθούσε να επιβληθεί στον πάπα. Για να εκδικηθεί, ανανέωσε κι αυτός την δωρεά του Μονακό στην Γένοβα (1220). Ο Μανφράνκο Γκριμάλντι πέθανε στα 1773 ως κυβερνήτης Προβηγκίας.

Ήταν 8 Ιανουαρίου του 1297, όταν μια ομάδα καλόγερων τρύπωσε στο οχυρό. Πέταξαν τα καλογερίστικα ρούχα: Ήταν ο Φραντσεστίνο Γκριμάλντι και οι αφοσιωμένοι στρατιώτες του. Όσο να καταλάβουν οι Γενοβέζοι φρουροί, τι συνέβαινε, το οχυρό είχε πέσει στους εισβολείς. Εναντίον τους επήλθαν οι γενοβέζικες φεουδαρχικές οικογένειες των Ντόρια και των Σπίνολα. Οι Γκριμάλντι άντεξαν. Το οχυρό ενισχύθηκε, ένα παλάτι σωστό κάστρο κτίστηκε, το Μονακό έγινε κληρονομικό φέουδο των Γκριμάλντι.

Η αναβάθμιση σε πριγκιπάτο

Ο Ρενιέ Β΄ (1303 – 1329) ανδραγάθησε ως ναύαρχος του βασιλιά της Γαλλίας, Φίλιππου του Ωρραίου, ο οποίος του χάρισε δυο ακόμα φέουδα. Προστέθηκαν στα εδάφη του Μονακό που όμως, όσο ο «ιδιοκτήτης» του έλειπε στις θάλασσες, είχαν κυριεύσει οι Σπίνολα. Ο Ρενιέ το ανακατέλαβε. Ο Κάρολος Γκριμάλντι, ο Μέγας, τα βρήκε με τους Ντόρια και τους Σπίνολα, αναγνωρίστηκε κυρίαρχος του Μονακό, έγινε ναύαρχος της Γένοβα και της Γαλλίας και, στα 1346, κατέλαβε μερικά ακόμα φέουδα.

Με όλα αυτά, οι Γκριμάλντι έγιναν καθεστώς στο Μονακό. Στα 1450, βρίσκονταν κάτω από την προστασία της Ισπανίας. Οι Γενοβέζοι επανήλθαν στα 1506, πολιορκήσαν το Μονακό επί 102 μέρες, δεν μπόρεσαν να το πάρουν και απήλθαν. Στα 1641, ο Ονοράτος Β΄ συμμάχησε με τους Γάλλους, έδιωξε τους Ισπανούς προστάτες και, σε αντάλλαγμα,

αναγνωρίστηκε πρίγκιπας από τον Λουδοβίκο 13^ο. Το Μονακό αναβαθμίστηκε σε πριγκιπάτο.

Ο Αντώνιος Γκριμάλντι πέθανε στα 1731 χωρίς να έχει αποκτήσει γιο. Κληρονόμος του έγινε η κόρη του, Λουίζα Ιππολύτη, παντρεμένη από το 1715 με τον Ιάκωβο Φραγκίσκο Λεονάρδο του Γκουαγιόν ντε Ματινιόν, κόμη του Τορινί. Πρόσθεσε στα ονόματά του και το Γκριμάλντι κι έγινε αυτός πρίγκιπας. Οι απόγονοί του τα μάζεψαν όλα αυτά σε πρίγκιπες «Γκουαγιόν ντε Ματινιόν – Γκριμάλντι».

Η Γαλλική επανάσταση του 1789 δεν αναγνώριζε τίτλους. Το Μονακό προσαρτήθηκε στη δημοκρατία κι ονομάστηκε Φρούριο του Ηρακλή. Στα 1814, ξανάγινε πριγκιπάτο με την συνθήκη του Παρισιού αλλά κυριεύτηκε από τους Άγγλους. Το συνέδριο της Βιέννης (1815) το παραχώρησε στο βασίλειο της Σαρδηνίας. Στα 1860, ο βασιλιάς της Σαρδηνίας έγινε βασιλιάς της ενιαίας Ιταλίας αλλά ένα δημοψήφισμα έφερε την Νίκαια στη Γαλλία. Μαζί της, στη Γαλλία περιήλθε και το Μονακό. Το 1861, αναγνωρίστηκε ανεξάρτητο πριγκιπάτο των Γκριμάλντι που εξαγόρασαν την περιοχή:

Ο Κάρολος Γ' παραχώρησε στη Γαλλία δυο περιοχές και πλήρωσε αποζημίωση 4.000.000 φράγκα. Τα πήρε πίσω εκχωρώντας την ίδια χρονιά στον Γάλλο Μορίς Μπλαν το δικαίωμα να δημιουργήσει καζίνο. Το κτίσιμο του συγκροτήματος των καζίνο ολοκληρώθηκε στα 1910. Από το 1865, το Μονακό είχε ενωθεί τελωνειακά με την Γαλλία. Από το 1868, και σιδηροδρομικά. Το περίφημο Ωκεανογραφικό Μουσείο δημιουργήθηκε στα 1999. Ο εικοστός αιώνας μπήκε στο πριγκιπάτο με εξασφαλισμένα τα έσοδα λειτουργίας του.

Στις 5 Ιανουαρίου 1911, το Μονακό απέκτησε το πρώτο του σύνταγμα. Στις 21 του ίδιου μήνα, ξεκίνησε το πρώτο «Ράλι του Μόντε Κάρλο». Το πριγκιπάτο είχε βάλει γερές τις βάσεις για την μετατροπή του σε κέντρο ψυχαγωγίας των πλουσίων.

Στις 17 Σεπτεμβρίου 1918 κι ενώ ο Α' Παγκόσμιος πόλεμος όδευε στη λήξη του, το Μονακό μπήκε κάτω από την γαλλική προστασία.

Προς τον 21^ο αιώνα

Ο Ρενιέ Γ' γεννήθηκε στις 31 Μαΐου του 1923. Η Γκρέις Κέλι, στις 12 Νοεμβρίου του 1929. Ο Ρενιέ ορκίστηκε 30ός πρίγκιπας του Μονακό στις 19 Νοεμβρίου 1949. Η Γκρέις Κέλι έγινε πετυχημένη ηθοποιός, σταρ του Χόλιγουντ (ταινίες «Χάι Νουν» [«Το τρένο θα σφυρίξει τρεις φορές»], «Υψηλή Κοινωνία» κ.λπ.). Στις 19 Απριλίου 1956, και πριγκίπισσα του Μονακό. Την ημέρα εκείνη, την παντρεύτηκε ο Ρενιέ.

Ο πρίγκιπας εργάστηκε σκληρά για την αύξηση των εσόδων του πριγκιπάτου, το οποίο, από βασίλειο του «τζόγου», το μετέτρεψε σε ανθηρό επιχειρηματικό κέντρο.

Στις 17 Δεκεμβρίου 1962, ψηφίστηκε το νέο εκσυγχρονισμένο σύνταγμα. Στα 1967, οι μετοχές της «Εταιρείας Θαλάσσιων Λουτρών» περιήλθαν στο κράτος. Και η εταιρεία είναι η ιδιοκτήτρια των καζίνο, των αναπαυτηρίων, των ξενοδοχείων και των πολυτελών λουτρών του πριγκιπάτου.

Στις 13 Σεπτεμβρίου 1982, η πριγκίπισσα Γκρέις έπεσε θύμα τροχαίου ατυχήματος. Πέθανε την επομένη, 14 του μήνα. Ο Ρενιέ πέθανε το 2005. Τον διαδέχτηκε ο γιος τους Αλβέρτος.

(τελευταία επεξεργασία, 4.6.2014)